

گفتگو با محیا دهقانی بازیگر «شیار ۱۴۳»

تاریخچه کرمان را برای بازی در فیلم خواندم

محیا دهقانی که این روزها «شیار ۱۴۳» را روی پرده‌های سینما آماده پخش دارد، مدبرک بازیگری را از کلاس داریوش ارجمند دریافت کرده است. از کارهای دیگر دهقانی می‌توان از تله فیلم «ریا»، «پرونده محتومه»، «پر» و بازی در سریال «قهر و آشنایی» نام برد. این بازیگر جوان در «شیار ۱۴۳» اولین حضور سینمایی‌اش را تجربه کرده و در نقش «مریم» به ایفای نقش پرداخته است. او در گفتگو با صبا بیرونی از تجربه بازی در این فیلم صحبت کرده است.

از تجربه بازی در «شیار ۱۴۳» و همکاری با نرگس آبیاری بگویید.

وقتی که فیلمنامه را خواندم بسیار جذب قصه آن شدم و ارتباط حسی بسیار خوبی با آن پیدا کردم. نگارش فیلمنامه طوری بود که من با خواندن آن می‌توانستم در ذهنم به نوعی تصویرسازی از کاراکتر و موقعیت‌ها برسم. با وجود این که موضوع فیلمنامه مرتب با ژانر دفاع مقدس بود و من در آن سال‌ها هنوز به دنیا نیامده بودم

گفتگو با کریم آتشی کارگردان فیلمی درباره رمالی و فالگیری

«نطفه شوم» را بر اساس یک داستان واقعی ساختم

کریم آتشی کارگردان ۵۰ ساله سینمای ایران پس از سال‌ها غیبت این روزها فیلم «نطفه شوم» را روانه اکران کرده است. غیبت بلند مدت این کارگردان از عرصه فیلمسازی از سوی و تغییر رویه‌اش از ساخت فیلم‌های پر مخاطب حادثه‌های دهه هفتاد (پنج‌روز التهاب، انتهای قدرت، متهم و...) به گونه دیگری از سینما، محصلی شد برای گفتگو با این فیلمساز که در ادامه می‌خوانید

عاطفه
محرابی

پس از سال‌ها فیلمی از کریم آتشی روانه پرده سینماها شد. چرا این همه سال (شاید چیزی نزدیک به ۱۸ سال) خبری از شما نبود؟

البته غیبت من به این میزان که می‌گویید نبود. در دهه هشتاد فیلم‌هایی چون «طلوع خورشید»، «غریب آشنا» را ساختم و در این زمینه فعالیت داشتم، اما علت این که در سینما کم‌کار به نظر می‌آید این بود که درگیر پروژه ساخت یک سالن سینما در شهری بودم که به جایی نرسید.

چندان تمایل ندارم در این زمینه صحبت کنم اما این سالن که قرار بود پذیرای مردم سینمادوست شهری باشد با نام سالن هنر هفتم در این منطقه بر جمعیت تهران فعالیت کند، متأسفانه نیمه‌کاره را شد و الان به تالار عروسی تبدیل شده است.

چندین سال پیش به نگارش در آمد و در تمام این سال‌ها مجال تولید پیدا نکرد. فیلمی که داستان آن بر اساس یک سو تفاهم شکل می‌گیرد و در ادامه، قصه خرافه و فالگیری پرده از راز پیچیده و حساس معمایی داستان بر می‌دارد. فیلمنامه‌ای که بعد از صدور مجوز ساخت بلافاصله جلوی دوربین رفت و حالا هم پس از مدتی پلاتکلیفی در اکران، روی پرده سینما قرار دارد. فیلم «نطفه شوم» داستان عجیبی ندارد و پرداخت خیلی ویژه‌ای روی مسئله خرافه و فالگیری نداشته، اما کارگردان دست روی موضوع حساسی گذاشته است. پرداختن به این موضوع احتیاج به خلاقیت و ویژه‌ای دارد. خلاقیتی که می‌تواند یک داستان تکراری را تبدیل به یک قصه جنجالی و عجیب تبدیل کند، البته بهتر است تا این دید «نطفه شوم» را ببینید. در فیلم یک داستان کلی، درست مانند همان قصه یک خطی که برای فیلم تعریف شده در جریان است و تنها یکسری جزئیات به آن اضافه شده است. قصه در مورد زن و مردی است که برای حل مشکلاتشان به فالگیری مراجعه می‌کنند و همین دیدار سر آغاز مشکلات جدی‌تری در زندگی آن‌ها می‌شود، اما یکی از ویژگی‌های خوب فیلم، حضور جمشید هاشم‌پور در نقش همین فالگیر است. همیشه عادت داشتیم که جمشید هاشم‌پور در نقش مردان قوی و به قولی بزین بهادر ببینیم، اما اینجا او نقش فالگیر را بر عهده گرفته که در کارنامه کاری‌اش، متفاوت‌ترین نقشی است که او بازی کرده است. سام درخشانی، لاله اسکندری، سیروس گرجستانی، سیمین کاسبی، سیامک اطلسی، جلیل فرجاد، علی هویت، فریا متخصص و... از دیگر بازیگران این فیلم هستند. «نطفه شوم» شاید بتواند نظر مخاطب عام را به خودش جلب کند.

چرا با فیلمنامه نویسان دیگر کار نکردید؟
من خیلی دوست دارم با فیلمنامه‌نویسان دیگر کار کنم و پیش از این سراغ «سقوط» را بر اساس فیلمنامه «طلوع آفتاب» ساختم که جواد اردکانی آن را نوشته بود. علاوه بر این، فیلمنامه «پری دریایی» را که چیستا پتری نوشته از ایشان گرفته‌ام و قصد دارم آن را در آینده کار کنم. اینطور نیست که نتوانم با فیلمنامه‌نویسان دیگر کار کنم اما همانطور که گفته‌ام صرفاً به دلیل دلبستگی روی فیلمنامه‌هایم، بیشتر بر اساس آن‌ها فیلم ساخته‌ام.
با توجه به این که فیلمنامه «نطفه شوم» حدود هشت سال پیش نوشته شده و سه سال پیش اجازه ساخت پیدا کرده، آیا این فاصله زمانی باعث شده که فیلمنامه نسبت به زمان اکرانش به روز نباشد؟

البته فیلم را یک‌بار در سال ۸۷ کلید زدیم و شش روز از کار نیز گرفته شد اما به دلایلی کار خوابید و از پلان‌های گرفته شده هم استفاده نکردیم تا سال ۹۲ که کار دوباره با گروهی دیگر کلید خورد. باید به این نکته توجه کنیم که قصه‌ای که من در فیلم روایت می‌کنم، تاریخ مصرف ندارد و همچنان قصه به روزی است. در واقع معضلی که اجتماع ما به آن دچار است و فیلم «نطفه شوم» به آن اشاره می‌کند، مسئله دیروز، امروز و فرداست و من اینطور فکر نمی‌کنم که این قصه، به روز نباشد. شاید اتفاقاتی که در این فیلم رخ می‌دهد در پنج سال آینده نیز دوباره تکرار شود. ما بارها و بارها

محیا دهقانی

ولی تصویری که از این فیلمنامه دریافت می‌کردم، تصاویر دقیقی از آن سال‌ها به من می‌داد. من با وجود کوتاه بودن نقش «مریم» به کاراکتر آن بسیار علاقه‌مند شدم و حس کردم با توجه به نوع گویش کرمانی و روحیات یک دختر روستایی که شخصیت مریم دارد، این نقش می‌تواند برای من تجربه متفاوتی در بازیگری محسوب شود. فکر می‌کنم با وجود این که شخصیت من در این فیلم کم‌رنگ بود ولی در ذهن مخاطبان حک خواهد شد. از طرفی همکاری با خانم آبیاری برای من یک تجربه لذت‌بخش به دنبال داشت.

شما در این فیلم با بازیگرانی همراه شدید که سال‌هاست در این عرصه مشغول به فعالیت هستند. تجربه همکاری با این هنرمندان تا چه اندازه شما را در رسیدن به نقش کمک کرد؟

وقتی ما برای دورخوانی فیلمنامه در دفتر خانم آبیاری با بازیگران دیگر دور هم قرار گرفتیم، متوجه شدم که خانم زارعی با تمرکز بسیار بالا روی لهجه و بازی، در حال خواندن متن است. از آنجایی که الگو برداری جزو وظایف یک بازیگر است من هم از ایشان الگو گرفتم و سعی کردم روی دیالوگ‌های اندکی که داشتم با همان

تا چه حد توانستید با کاراکتر «مریم» احساس نزدیکی کنید؟
من این کاراکتر را دوست داشتم و به همین دلیل دوست داشتم به آن بیشتر و بیشتر نزدیک شوم. برای نزدیک شدن به این کاراکتر خیلی تلاش کردم و سعی کردم از همه نظر آن را مورد مطالعه قرار دهم. من یک دختر کرمانی روستایی را تا به حال از نزدیک ندیده بودم ولی سعی کردم تا جایی که ممکن است برای ایفای این نقش درباره دختران کرمانی در دوران جنگ آگاهی پیدا کنم و با توجه به تصویری که خودم از این کاراکتر پیدا کرده بودم نقش را آنگونه که در حال حاضر می‌بینید بازی کردم و این تجربه برایم بسیار خوب و دوست‌داشتنی بود.

برای صحبت کردن با گویش کرمانی آیا از شخص خاصی کمک گرفتید؟
خانم آبیاری قبل از آغاز کار به همه ما یک سی‌دی داد که در آن دیالوگ‌هایمان با گویش کرمانی گفته شده بود. روز دومی که قرار شد سر کار حضور پیدا کنیم به ما گفته شد که کاملاً سی‌دی را گوش کنید و بعد سر کار بیایید. من سی‌دی را گوش دادم و برای اولین بار با لهجه کرمانی آشنا شدم. تا پیش از آن اصلاً این لهجه به گوشم نخورده بود. من خیلی زود با این گویش آشنا شدم به گونه‌ای که وقتی در

منکر آن شد.
به هر حال کار کردن با پیشکوتان یک تجربه بسیار ارزش‌آز است که نمی‌توان

منکر آن شد.
به هر حال کار کردن با پیشکوتان یک تجربه بسیار ارزش‌آز است که نمی‌توان

در سکانسی از فیلم که لاله اسکندری و سام درخشانی داخل ماشین هستند، از دستگاه پخش، یک موسیقی با صدای زنده یاد مرتضی پاشایی پخش می‌شود. آیا این موسیقی را از قبل برای فیلم انتخاب کرده بودید یا در مرحله صداگذاری به انتخاب آن رسیدید؟

افتخار می‌کنم که صدای مسیحایی مرتضی پاشایی در فیلم به کار گرفته شد. ما سال گذشته و به صورت ناخودآگاه در صداگذاری به انتخاب ترانه «جاده یکطرفه» مرحوم پاشایی رسیدیم و حالا شنیدن این اثر، تأثیر دیگری بر مخاطب می‌گذارد. امیدوارم یادش همیشه گرمی باشد.

اکران بی‌سر و صدای فیلم پس از چند سال پلاتکلیفی در نوع خود جالب توجه بود و البته فیلم در گروه‌های سینمایی اکران نشده و در گروه آزاد روی پرده رفت، چرا گروه آزاد؟
این موضوع به نظر من به باند‌های مافیایی موجود در سینما باز می‌گردد. این سؤال شما را رئیس سازمان سینمایی باید پاسخ دهد. در زمان جشنواره برخی از این آقایان که تعدادشان به اندازه انگشتان یک دست است وارد سینماها می‌شوند و به محصولات فرهنگی به شکل انتخابی نگاه می‌کنند و مانند کسانی که برای خریدن مال و گوسفند دندان‌ها را می‌شمارند، به کارها با همین دید نگاه می‌کنند و محصولات فرهنگی را بسا این دید، از هم جدا می‌کنند، در صورتی که همه فیلمسازان برای ساخت یک محصول فرهنگی تلاش کرده‌اند و این نوع نگاه، واقعاً به فیلم‌ها لطمه می‌زند. ما واقعاً سینما یک خانواده است تا این که همه شمشیر را برای هم از روستهایم تا به هم ضربه بزنیم. ما هم برای ساخت فیلم زحمت کشیده‌ایم و می‌خواهیم فروش داشته باشیم. این برخورد در سینما بسیار ناعادلانه است. من به عنوان فیلمساز یا باید فیلمم را اکران نکنم و بگذارم دو سه سال بگذرد - که آن موقع هم می‌گویند که تاریخ مصرف فیلم گذشته است - یا باید بپذیرم که با این شرایط ناعادلانه فیلمم اکران شود. اگر واقعاً سینما یک خانواده است باید به فروش آثار هم کمک کنیم.

چقدر به تدابیر متولیان سینمایی امیدوارید؟
متولی پخش محصولات فرهنگی، سازمان سینمایی وزارت ارشاد است و باید طوری برنامه‌ریزی کند که تمام فیلم‌هایی که پروانه گرفته‌اند، به صورت یکسان در طول سال پخش شوند. البته آقای ایوبی، فرد وارسته و روشنفکری است که همه این مسائل را در نظر دارد. من نظر بسیار مثبتی روی ایشان و مدیریتش دارم و اطمینان دارم که بر رفع نقائص موجود در این جریان ترتیب اثر خواهد داد.
وضعیت اکران و استقبال مخاطبان از «نطفه شوم» در این مدت چگونه بوده است؟
با وجود اکران عمومی فیلم در گروه آزاد، با استقبال خوبی روبه‌رو بودیم. البته وقتی یک فیلم در پنج سینما اکران می‌شود با فیلمی که در ۲۴ سینما اکران می‌شود، صد درصد متفاوت است. این شیوه اکران در گروه آزاد واقعاً به فیلم‌ها لطمه وارد کرده و باز هم تأکید می‌کنم که باید شرایط نمایش آزاد برای همه آثار سینمایی فراهم شود و همه به یک اندازه حق اکران داشته باشند. چرا که قوانین رایج فقط فیلم‌ها را دچار ضرر می‌کند.

انتخاب بازیگران «نطفه شوم» بر عهده گلاب آدینه بود که بنده بسیار نسبت به ایشان ارادت دارم و وظیفه انتخاب بازیگران را کاملاً به ایشان واگذار کرده بودم. همه بازیگران کار توسط ایشان انتخاب شدند. حتی پیش از این که خانم آدینه به گروه بپیوندند ما چند نفر را برای نقش‌ها کاندیدا کرده بودیم ولی با آمدن ایشان کاندیداها جایه‌ها شدند و کست جدیدی انتخاب شد. ↓
بازیگران تا چه اندازه توانستند به فضای که شما مد نظر داشتید نزدیک شوند؟
بازیگران بسیار خوب در نقش‌هایشان درخشیدند و کاملاً قصه‌ای را که من مدنظر داشتم توانستند پیاده کنند. به خصوص لاله اسکندری و سام درخشانی نقششان را به زیبایی تمام ایفا کردند. مخاطبان امروز سینمای شما با مخاطبانی که در دهه ۷۰ داشتید چه تفاوتی کرده‌اند؟ آیا دلیل تفاوت ذائقه مخاطباتان باعث شد به سراغ این موضوع بروید؟
بله، گوشه‌ای از دلیل انتخاب این مضمون برای فیلمسازی به تغییر ذائقه مخاطبان باز می‌گردد. در دهه ۷۰ مخاطبان بیشتر از دیدن

با این موضوع روبه‌رو شده‌ایم که اتفاقاتی بر مبنای خرافه‌گرایی رخ داده است. من این فیلمنامه را بر اساس یک داستان واقعی نوشته‌ام و این داستان، روایتگر مسئله‌ای است که متأسفانه جامعه ما بسیار با آن درگیر است. مطمئناً اگر حس می‌کردم روایت این داستان تاریخ گذشته است، به سراغ ساخت آن نمی‌رفتم. با توجه به رقمی که مرکز آمار اعلام کرده است مردم سالیانه حدود ۶۸۰ میلیارد تومان هزینه برای فالگیری‌ها و رمال‌ها می‌کنند. متأسفانه این موضوع میان قشر روشنفکر ما نیز بسیار رواج دارد و چیزی حدود یک میلیون نفر از کسانی که به این جریان گرایش دارند، از این طبقه هستند. گفتید که داستان «نطفه شوم» را بر اساس یک داستان واقعی نوشتید. پردازش ایده برای فیلمنامه چگونه شکل گرفت؟
در یک روزنامه خواندم که یک فالگیر در اطراف شیراز دستگیر شده است و حدود نیم صفحه درباره این شخصیت در آن نوشته شده بود. من داستان این شخصیت را تبدیل به فیلمنامه کردم و اسم شخصیت فالگیر را نیز همانم با همان شخصیت در فیلمنامه نوشتم. البته این فالگیر را به دلیل کلاهبرداری‌ها و دغل‌بازی‌هایش اعدام کردند.

انتخاب بازیگران در «نطفه شوم» - به چه نحو صورت گرفت؟ آیا از ابتدا همین کستینگ را برای کار در نظر داشتید؟
انتخاب بازیگران «نطفه شوم» بر عهده گلاب آدینه بود که بنده بسیار نسبت به ایشان ارادت دارم و وظیفه انتخاب بازیگران را کاملاً به ایشان واگذار کرده بودم. همه بازیگران کار توسط ایشان انتخاب شدند. حتی پیش از این که خانم آدینه به گروه بپیوندند ما چند نفر را برای نقش‌ها کاندیدا کرده بودیم ولی با آمدن ایشان کاندیداها جایه‌ها شدند و کست جدیدی انتخاب شد.
بازیگران تا چه اندازه توانستند به فضای که شما مد نظر داشتید نزدیک شوند؟
بازیگران بسیار خوب در نقش‌هایشان درخشیدند و کاملاً قصه‌ای را که من مدنظر داشتم توانستند پیاده کنند. به خصوص لاله اسکندری و سام درخشانی نقششان را به زیبایی تمام ایفا کردند. مخاطبان امروز سینمای شما با مخاطبانی که در دهه ۷۰ داشتید چه تفاوتی کرده‌اند؟ آیا دلیل تفاوت ذائقه مخاطباتان باعث شد به سراغ این موضوع بروید؟
بله، گوشه‌ای از دلیل انتخاب این مضمون برای فیلمسازی به تغییر ذائقه مخاطبان باز می‌گردد. در دهه ۷۰ مخاطبان بیشتر از دیدن

دیدگاه

نقش‌های تکراری

دیالوگ‌باز

پرویز پرستویی این روزها با فیلم «میهمان داریم» روی پرده سینماهاست. فیلمی که جنگ در حاشیه‌اش قرار دارد. بازی بی‌نظیر پرویز پرستویی در جای جای فیلم به چشم می‌خورد. اما بسیاری از منتقدان عقیده دارند که پرویز پرستویی در تمام این سال‌ها یک تیپ نقش پیدا کرده است و در تمام فیلم‌هایش یک جور بازی می‌کند. او در جواب به همین سؤال می‌گوید: «بدم هست وقتی در سال ۱۳۶۲ فیلم «دیار عاشقان» را بازی کردم، تعداد زیادی فیلم با موضوع جنگ و شهادت به من پیشنهاد شد. به هر حال جدا از یک موضع شخصی، جنگ به عنوان یک مقوله اجتماعی، برای همه ما مهم بود و باید در این زمینه ادای دین می‌کردیم. ولی قرار هم نبود به عنوان بازیگر در یک نقش و یک قالب بمانم چون می‌دیدم که برخی بازیگران، بارها چند نقش مشابه همانطور که گفتید، تبدیل به تیپ شده‌اند. به هر حال اگر ادای دین هم بود، یک بار یادوبار کافی بود. من به تنوع در بازیگری اعتقاد داشتم و دارم. غیر از «دیار عاشقان» و یک فیلم ناموفق دیگر به نام «پیش‌تازان فتح» ساخته زنده‌یاد ناصر مهدی‌پور، دیگر فیلم جنگی به عنوان ژانر جنگ بازی کرده‌ام. سال‌ها گذشت تا رسیدیم به «ژانر شیشه‌ای» و «روبان قرمز» و این‌ها که در واقع مربوط به جنگ بودند و فیلم جنگی به حساب نمی‌آیند»

مسافران

عکس‌نوشت

«مسافران» فیلمی به کارگردانی و نویسندگی بهرام بیضایی، در سال ۱۳۷۰ ساخته شد. بهرام بیضایی سال ۲۰۱۱ در سخنرانی‌اش در دانشگاه استنفورد اعلام کرد که این فیلم را در پاسخ به فیلم «مادر» علی حاتمی ساخته است. ماهو: صورتی‌ر وحف کن شاگرد سمساری: صورتی‌ر؟ ماهو: زردا، طلا... شاگرد سمساری: آخه... هنوز که... ماهو: عوض کن... اون چیه؟ شاگرد سمساری: بزبون لال واسه مورد شما نیست. صور اسفیرال، پرده بهشت و دوزخ ماهو: به فهرست اضافه کن شاگرد سمساری: آگه اضافه می‌کنین رومی‌های ترمه رو هم ببرین ماهو: اضافه کن شاگرد سمساری: پنجه با نقش خورشید. زیر سیگاری با رقم با صاحب صبر ماهو: اضافه کن شاگرد سمساری: کتیبه با رقم با کرام‌الکاتبین ماهو: اضافه کن

عکس‌نوشت

فیلم «کما» به کارگردانی آرش معیریان و نویسندگی پیمان معادی، در سال ۸۳ یعنی ده سال پیش به عنوان پرفروش‌ترین فیلم سال انتخاب شد. فیلم کم‌دی که ظاهر متفاوتی را از امین حیایی به تصویر کشید. امین حیایی بعد از بازی در این فیلم، بارها و بارها همان نقش را در فیلم‌های مختلف تکرار کرد. علاوه بر امین حیایی، محمدرضا گلزار، مهناز افشار، آتیلا پسیانی و حدیث فولادوند در این فیلم ایفای نقش کردند.